

פרק א

נחום המדי או' יום אחד בגליות לפני אידיהן אסור במי דברים אמורים באידיהן¹ הקבועין אבל באידיהן שאינן קבועין אינו אוסר² אלא אותו היום³ בלבד אע"פ⁴ שאין ג'⁵ ימים אסור לשאת⁶ ולתת עמהן במי דברים אמורים בדבר המתקיים אבל דבר⁷ שאינו מתקיים⁸ מותר אף דבר⁹ המתקיים לקח או שמכר {הרי זה}¹⁰ מותר ר' יהושע בן קרחה או' כל מלוה בשטר¹¹ אין נפרעין ממנו ושאינ¹² בשטר נפרעין מהן¹³ מפני שהוא כמציל מידן.

לא ישא אדן ויתן עם הגוי ביום אידו ולא יקל עמו את ראשו ולא ישאל בשלומו במקום שמתחשב מצאו לפי דרכו שואל בשלומו בכבוד ראש

שואלין שלום גוים¹⁴ באידיהן מפני דרכי שלום אומנין ישראל¹⁵ שהיו עושין אצל הגוים¹⁶ {בביתו}¹⁷ של ישראל מותר בביתו¹⁸ של גוי {אסור}¹⁹ ר' שמעון בן לעזר או' אם שכיר²⁰ היום בין בביתו של ישראל בין²¹ בביתו של גוי אסור אם היה שכיר²² קבלות בביתו של ישראל מות' בביתו של גוי אסור במחובר לקרקע בין כך ובין כך אסור בעיר²³ אחרת בין כך ובין כך מותר ואע"פ שגמר את כולם²⁴ לפני אידו לא יוליכנו²⁵ לו ביום אידו מפני ששמח ביתו²⁶ עיר אחת עושה ועיר אחת אינה עושה אומה אחת עושה ואומה אחת²⁷ אינה עושה משפחה אחת עושה ומשפחה אחת²⁸ אינה עושה העושין אסורין שאין²⁹ עושין מותרין קלנדס³⁰ אע"פ שהכל עושים אין אסור אלא לפולחין³¹ בלבד

סטורניא³² יום שאחזו בו את המלכות

קראטיסיס³³ יום גניסיא³⁴ של {מלכים יום של כל}³⁵ מלך ומלך הרי ברבים³⁶ יחיד אפי' יום המשתה שלו ויום שנעשה בו שלטון ר' מאיר אומ' אף יום שעמד בו מחליו³⁷ אסור

ירוד³⁸ שבתוך³⁹ הכרך אין הולכין אותו לא⁴⁰ לאותו {הכרך}⁴¹ ולא לעיירות הסמוכות לו מפני שנראה שהוא⁴² הולך לו לירוד⁴³ דברי ר' מאיר וחכמים או' אין אסור אלא הכרך בלבד

¹ באידיהן (ב"פ) א באידין.

² אינו אוסר] א אין אסור.

³ היום] א יום.

⁴ אע"פ] א ואף על פי.

⁵ שאין ג'] א שאמרו שלשה. ד שאמר שלשה.

⁶ לשאת] א לישא.

⁷ דבר] א בדבר.

⁸ +ב:] (אסור)

⁹ אף דבר] א ואף בדבר.

¹⁰ הרי זה] כ"ה א ד. ב ח'.

¹¹ בשטר] א שבשטר.

¹² ושאינ] א ושאינה.

¹³ מהן] א הימנו. ד ממנו.

¹⁴ שלום גוים] א בשלום הגוים. ד שלום הגוים.

¹⁵ ישראל] א של ישר'.

¹⁶ הגוים] א גוי.

¹⁷ בביתו] כ"ה א ד. ב ביתו.

¹⁸ בביתו] א ובביתו.

¹⁹ אסור] כ"ה א ד. ב ח'.

²⁰ שכיר] א שכר. ד היה שכיר.

²¹ בין] א ובין.

²² שכיר] א שכר.

²³ בעיר] א ובעיר.

²⁴ כולם] א ד כליו.

²⁵ יוליכנו] א יוליכם.

²⁶ ששמח ביתו] א שמשחו.

²⁷ אחת] א אחרת.

²⁸ אחת] א אחרת.

²⁹ שאין] א ד ושאינ.

³⁰ קלנדס] א קלנדא.

³¹ לפולחין] א ד לפולחין.

³² סטורניא] א סטרניא.

³³ קראטיסיס] א קרטיסיס. ד קראטיוס.

³⁴ גניסיא] א גינוסיא. ד גנוסיא.

³⁵ מלכים יום של כל] כ"ה א ד. ב מלכי (שכל) שכל.

³⁶ ברבים] א ד כרבים.

³⁷ מחליו] א מאיליו.

³⁸ ירוד] א יריד.

³⁹ שבתוך] א שבאותו.

⁴⁰ אותו לא] א ח'.

⁴¹ הכרך] כ"ה א ד. ב הדרך.

⁴² שנראה שהוא] א ד שהוא כנראה.

⁴³ לו לירוד] א (ולא ירוד) ליריד.

ירוד¹ שבתוך הכרך תוך הכרך אסור חוץ הכרך² מותר ושחוף לכרך חוץ לכרך אסור תוך³ הכרך מותר וחנויות המוכללת⁴ לו מכל מקום הרי אילו אסורות עובר אדם בשיירה ממקום למקום ונכנס לכרך שהירוד⁵ בתוכו ואינו חושש מפני⁶ שהוא נראה הולך⁷ לירוד⁸
 ירוד⁹ שנתנה¹⁰ מלכות ושנתנה מדינה ושנתנו גדולי מדינה מותר אין אסור אלא ירוד¹¹ של ע'ז בלבד. הולכין לירוד¹² של גוים ומתרפאין בהן¹³ ריפוי ממון אבל לא רפוי נפשות ואין לוקחין מהן בתים שדות וכרמים בהמה¹⁴ עבדים ושפחות מפני שהוא מציל מידן¹⁵ וכותב ומעלה {בערכאים}¹⁶ {כהן}¹⁷ מטמא¹⁸ להן להעיד¹⁹ עליהן בחוצה לארץ כשם²⁰ שמטמא²¹ בחוצה לארץ כך {מטמא²² בבית הקברות}²³ מטמא²⁴ לתלמוד²⁵ תורה מיטמא לישא²⁶ אשה ר' יהודה או' אם יש לו מי²⁷ שילמד הרי זה לא יטמא {ואם לאו הרי זה יטמא}²⁸ ר' יוסה או' אע"פ שיש לו ממי ילמד²⁹ יטמא³⁰ שלא³¹ מכל אדם³² זוכה אדם³³ ללמד³⁴ אלא ממי שזוכה³⁵ לו אמרו על יוסף הכהן שהיה מטמא³⁶ ויוצא אצל ר' יוסה {לציידן}³⁷
 לא יצא כהן³⁸ לחוצה לארץ אפי' לישא אשה אלא אם כן הבטיחוהו תגרין שהקדימו זמנו של ירוד³⁹ או שאיחרו זמנו של ירוד⁴⁰ מותר אין אסור אלא זמנו של ירוד⁴¹ בלבד
 ארבע אבקות הן אבק רבית אבק שבועות⁴² {אבק עבו' זרה ואבק⁴³ לשון הרע. אבק ריבית⁴⁴ לא ישא אדם ויתן בהלוואתו של חברו מפני אבק ריבית.}⁴⁵ אבק שבועה⁴⁶ לא ישא אדם ויתן עם הגוי בפירות⁴⁷ מפני אבק שבועה.⁴⁸ אבק ע'ז לא ישא אדם ויתן עם הגוי⁴⁹ ביום אידו⁵⁰ ⁵¹ מפני אבק ע'ז אבק לשון הרע לא ישא אדם ויתן⁵² בטובתו של חברו מפני אבק⁵³ לשון הרע.
 ישראל הולכין⁵⁴ לירוד⁵⁵ מותר לשאת⁵⁶ ולתת עמהן ובחזירה אסור מפני שנהגו בע'ז והמים⁵⁷ בין בהליכה בין

³⁰ יטמא] א הרי זה יטמא.
³¹ שלא] א שאין.
³² אדם] א אדם אדם. (הראשון בסוף שורה).
³³ אדם] א ח'.
³⁴ ללמד] א ללמוד.
³⁵ שזוכה] א שיוכה.
³⁶ מטמא] א מיטמא.
³⁷ לציידן] כ"ה א ד. ב ח'.
³⁸ כהן] א הכהן.
³⁹ ירוד] א ד יריד.
⁴⁰ ירוד] א ד יריד.
⁴¹ ירוד] א ד יריד.
⁴² אבק שבועות] א ד אבק שביעית.
⁴³ ואבק] א. ד אבק.
⁴⁴ ריבית] ד של רבית.
⁴⁵ אבק עבו'...מפני אבק ריבית] כ"ה א ד. ב ח'.
⁴⁶ אבק שבועה] א ד שביעית.
⁴⁷ עם הגוי בפירות] א בפירות שביעית. ד עם הגוי בפירו' ע"ז.
⁴⁸ שבועה] א ד שביעית.
⁴⁹ הגוי] א חבירו.
⁵⁰ א+: של גוי.
⁵¹ ד+: מפני אבק לשון הרע לא ישא אדם ויתן עם הגוי ביום אידו
 ישא אדם ויתן] א יסיה אדם אפילו.
⁵³ א מנוקד: אבק.
⁵⁴ הולכין] א ההולכין.
⁵⁵ לירוד] א ליריד.
⁵⁶ לשאת] א לישא.
⁵⁷ והמים] ב. ד והגויים.

¹ ירוד] א יריד. ד ירוד.
² חוץ הכרך] א ד חוץ לכרך.
³ תוך] א ותוך.
⁴ המוכללת] א המבוללות.
⁵ שהירוד] א שיריד.
⁶ מפני] א ח'.
⁷ שהוא נראה הולך] א שהוא כנראה הולך. ד שהוא נראה כהולך.
⁸ לירוד] א ד ליריד.
⁹ ירוד] א יריד.
¹⁰ שנתנה] ד שנסתנה.
¹¹ ירוד] א ד יריד.
¹² לירוד] א ד ליריד.
¹³ ומתרפאין בהן] א מתרפאין מהן.
¹⁴ בהמה] א ח'.
¹⁵ מציל מידן] א ד כמציל מידם.
¹⁶ בערכאים] כ"ה א. ב בערכים. ד בערכי'.
¹⁷ כהן] כ"ה א ד. ב כהן.
¹⁸ מטמא] א מיטמא.
¹⁹ א+: ולדון.
²⁰ כשם] א וכשם.
²¹ שמטמא] א שמיטמא.
²² מטמא] א מיטמא.
²³ מטמא בבית הקברות] כ"ה א ד. ב ח'.
²⁴ מטמא] א מיטמא.
²⁵ לתלמוד] א ללמוד.
²⁶ מיטמא לישא] א ולישא. ד מטמא לישא.
²⁷ מי] א ממי.
²⁸ ואם לאו הרי זה יטמא] כ"ה א ד. ב ח'.
²⁹ ילמד] א שילמד.

בחזירה¹ מותר

גוים ההולכים² בתרפית אסור לשאת ולתת³ עמהם ובחזירה מותר מפני שהוא כע'ז שהניחוה עובדיה וישראל בין בהליכה ב[י]ן⁴ בחזירה אסור

לא יטייל אדם ישר⁵ עם שיירה בתרפית⁶ אפי' לצאת (אפילו)⁷ מקדים אפי' מחשיך אפי' מתיירא מפני גוים מפני⁸ לסטין מפני רוח⁹ שנ' לא תלכו אחרי אלים אחרים ר' ליעזר¹⁰ בנו של ר' יוסה הגלילי או' אם ראית צדיק שיצא¹¹ לדרך ואתה מבקש לצאת לאותה הדרך¹² הקדים על ידך¹³ שלשה ימים (או אחר על ידי¹⁴ שלשת¹⁵)¹⁶ כדי שתלך¹⁷ עמו¹⁸ מפני שמלאכי השרת¹⁹ מלוין לו²⁰ שנא' כי מלאכיו יצוה לך וגו'²¹ ואם ראית רשע שיוצא²² לדרך ואתה מבקש לצאת לאותה הדרך²³ {הקדם}²⁴ על ידך²⁵ שלשה²⁶ ימים או אחר על ידך²⁷ ²⁸ כדי שלא תצא עמו לדרך²⁹ מפני שמלאכי³⁰ שטן מלוין אותו שנ' הפקד עליו רשע וגו'³¹ ר' שמעון בן לעזר או' אם יאמרו לך ילדים בנה בית המקדש אל תשמע להן ואם יאמרו לך זקנים (סתור)³² בית המקדש שמע להן³³ שבנין ילדים סתירה וסתירת זקנים בנין וראיה לדבר רחבעם בן שלמה שאלו את ר' יהושע מהו שילמד אדם את בנו ספר יוני³⁴ אמ' להן ילמד בשעה שאינה לא יום ולא לילה³⁵ שנ' והגית בו יומם ולילה

(מכולן היה)³⁶ מוכר להן חבולה³⁷ וכמה היא חבולה ר' יהודה³⁸ או' בלבונה אין פחות משלשה³⁹ מיכן ואילך⁴⁰ מוכר לבעל הבית ואם היה תגר חשוד אסור למכור⁴¹ מוכר לו חזירין ואינו חושש שמא מוכר⁴² לע'ז מוכר לו יין ואינו חושש שמא מנסכו לע'ז ואם פירש לו אפי' מים ומלח⁴³ אסור למכור לו ומוכר לו⁴⁴ תרנגול לבן בין התרנגולין⁴⁵ אמ' ר' יהודה במי דברים אמורים בזמן שאמ' לו מכור לי תרנגול זה⁴⁶ סתם אבל אם אמ' ⁴⁷ לו מפני שהוא חולה או למשתה בנו הרי זה מותר

¹ אסור...בחזירה] א ח'.

² ההולכים] א שהולכין.

³ לשאת ולתת] א לישא ולתת. ד לתת ולשאת.

⁴ ב[י]ן | א ובין. ד בין.

⁵ אדם ישר] א אדם. ד ישראל.

⁶ בתרפית] א ח'.

⁷ אפילו] כ"ה א ד. ב ח'.

⁸ מפני (ב"פ)] א ומפני.

⁹ רוח] א ד רוח רעה.

¹⁰ ליעזר] א אליעזר. ד אלעזר.

¹¹ שיצא] א יוצא.

¹² הדרך] א דרך.

¹³ ידך] א ידיו. ד ידה.

¹⁴ על ידין] א. ד ע"י.

¹⁵ שלשת] א. ד שלשה.

¹⁶ או...ימים] כ"ה א ד. ב ח'.

¹⁷ שתלך] א ד שתצא.

¹⁸ +א: לדרך.

¹⁹ השרת] א שלום.

²⁰ לו] א ד אותו.

²¹ וגו'] א לשמורך בכל דרכיך.

²² שיוצא] א יוצא. ד שיצא.

²³ הדרך] א דרך.

²⁴ הקדם] כ"ה א ד. ב הקרם על.

²⁵ ידך] א ידי(ה)[ו]

²⁶ שלשה] א שלשת.

²⁷ או אחר על ידיך] ד ח'.

²⁸ +א: שלשת ימים.

²⁹ לדרך] ד בדרך או אחר.

³⁰ שמלאכי] ב שמלאכ(ם)[י].

³¹ וגו'] א ד ושטן יעמד על ימינו.

³² סתור] כ"ה א ד. ב (מ)[ס]תיר.

³³ +אד: מפני.

³⁴ ספר יוני] א יוני ספר.

³⁵ לא יום ולא לילה] א לא מן היום ולא מן הלילה.

³⁶ מכולן היה] כ"ה א ד. ב ח'.

³⁷ חבולה (ב"פ)] א ד חבילה.

³⁸ ר' יהודה] +א בן פתירא. +ד בן בתיר.

³⁹ משלשה] א משלשת. ד מג'.

⁴⁰ מיכן ואילך] א ד מינן^a מוכר לתגר ואין^b.

שינויים מד: a מינין. b או.

⁴¹ +אד: לו.

⁴² מוכר] א מזבחן.

⁴³ ומלח] א או מלח.

⁴⁴ ומוכר לו] א מוכר לו. ד מוכר.

⁴⁵ התרנגולין] א ד התרנגולין.

⁴⁶ זה] א ד ח'.

⁴⁷ אמ'] א פירש. א פורש.

פרק ב

לוקחין מהן בהמה¹ לנסיכון ומחזירין להן כל אותו היום וכשם שלוקחין² לנסיכון ומחזירין להן כל אותו היום³ לוקחין מהן⁴ עבדים ושפחות לנסיכון ומחזירין להן כל אותו היום כל זמן שאתה רשאי להחזיר לישאל {אתה רשאי להחזיר לגוי אי אתה רשאי להחזיר לישאל}⁵ אי אתה רשאי להחזיר לגוי מוכר ישראל בהמתו לגוי על מנת לשחוט וישראל עומד על גביו והגוי שוחט לוקחין מהן בהמה לקרבן ואינו חושש משם רובע משם⁶ נרבע משם מוקצה משם נעבד וכשם שאין מוכרין להן בהמה גסה כך אין מוכרין להן חיה גסה ואף במקום שמוכרין⁷ להן בהמה דקה אין מוכרין להן חיה דקה ר' שמעון בן לעזר או' מוכרין להן⁸ כלבים שונרין⁹ חולדות¹⁰ סנאין¹¹ חתולות¹² וקופות¹³ דברים המנקין את הבית וכשם שאין מוכרין להן כך אין מחליפין להן לא רעים ביפים ולא יפים ברעים לא שבורין בשלימין ולא שלימין בשבורין ר' יהודה מתיר בשבורה מפני¹⁴ שאינה יכולה להתרפות אמ' ¹⁵לו והרי הוא¹⁶ מרביעה¹⁷ ר' יהודה בן בתירה¹⁸ מתיר בסוס שאינו עושה מלאכה בשבת שחייבין עליה חטאת וחכמים אוסרין¹⁹ משם {שני דברים}²⁰ משם כלי זיין ומשם בהמה גסה אין מוכרין להן לא כלי זיין ולא זיין²¹ ואין משכירין להן²² ואין מוכרין להן לא סדין²³ ולא כבלין²⁴ ולא קולרין²⁵ ולא שלשיות²⁶ של ברזל²⁷.

אחד גוי²⁸ ואחד כותי²⁹ מוכרין להן שחת³⁰ גזוזות³¹ תבואה³² קצורה ואילנות קצוצות³³ ר' יהודה או' שחת לגזו על מנת שתיגזו³⁴ תבואה³⁵ לקצור על מנת שתיקצר אילנות³⁶ לקצוץ³⁷ על מנת לקצוץ³⁸. העולה לתרטאות³⁹ של גוים אסור משם ע"ז דברי ר' מאיר וחכמים או' בזמן שמזבלין⁴⁰ אסור משום {ע"ז אם אינו מזבולו⁴¹ אסור משום}⁴² מושב לצים ההולך לצטריונין⁴³ ולכרקומין⁴⁴ ורואה את {הנחשים}⁴⁵ ואת {החברין}⁴⁶ ⁴⁷

²⁵ קולרין] א קוללן.
²⁶ שלשיות] א שלשלאות.
²⁷ +א: ולא ספרים ולא תפילין ולא מזוזות.
²⁸ גוי] א ד הגוי.
²⁹ כותי] א הכותי.
³⁰ שחת] א שדות.
³¹ גזוזות] א קצוצה.
³² תבואה] ותבואה.
³³ קצוצות] א ד קצוצין.
³⁴ שתיגזו] א שתיגזו.
³⁵ תבואה] א ותבואה.
³⁶ אילנות] א ואילנות.
³⁷ לקצוץ] א ד לקוץ.
³⁸ לקצוץ] א שיקצו. ד לקוצצן.
³⁹ לתרטאות] א לתרטיאות.
⁴⁰ שמזבלין] א שמזבחין.
⁴¹ אינו מזבולו] ד. א אינן מזבחין.
⁴² ע"ז...משום] כ"ה א ד. ב ח'.
⁴³ לצטריונין] א לאיצטרטיונין. ד לצטריונין.
⁴⁴ ולכרקומין] ד' חסר.
⁴⁵ הנחשים] כ"ה א ד. ב הנשים.
⁴⁶ החברין] כ"ה א ד. ב ח'.
⁴⁷ +א: בוקיין ומוקיין.

¹ מהן בהמה] א בהמה מהן.
² +אד: מהם בהמה.
³ +אד: כך.
⁴ +א: בהמה.
⁵ אתה ראשי...לישראל] כ"ה א ד. ב ח'.
⁶ משם (ג"פ) א ומשום.
⁷ שמוכרין] א שאין מוכרין.
⁸ להן] א ח'.
⁹ שונרין] א כופריים. ד שגורין.
¹⁰ חולדות] א וחולדות.
¹¹ סנאין] א הסנאות. ד סנין.
¹² חתולות] א וחתולות. ד חתולמות.
¹³ וקופות] א והקופות. ד וקופות.
¹⁴ מפני] א ח'.
¹⁵ אמ'] א אמרו. ד אמר.
¹⁶ והרי הוא] א הרי הוא. ד והרי היא.
¹⁷ +אד: והיא יולדת.
¹⁸ ר' יהודה בן בתירה] א בן פתירא. ד רבי יוסי בן בתירה.
¹⁹ וחכמים אוסרין] א ור' אוסרן.
²⁰ שני דברים] כ"ה א ד. ב ח'.
²¹ כלי זיין ולא זיין] א זיין ולא כלי זיין.
²² משכירין להן] א ד משחיוין להן את הזיין.
²³ לא סדין] א את הסדן.
²⁴ כבלין] א כובלין.

מיליון סגילאדין¹ סגילדיא² אסור משם³ מושב לצים שנ' ובמושב לצים לא⁴ ישב כי אם בתורת⁵ הא למדת⁶ שמביאין את האדן לידי בטול תלמוד⁷ תורה.
העולה לתרטיאות⁸ של גוים ואם⁹ צוח¹⁰ מפני צורך מרעה¹¹ מותר ואם¹² מתחשב הרי זה אסור.
היושב באסטרין¹³ הרי זה שופך דמים {ר' נתן מתיר משום שני דברים}¹⁴ מפני שצווח ומציל את הנפשות¹⁵ שוות¹⁶ ומעיד על האשה שתינשא.
הולכין לטריונין¹⁷ מפני שצווח ומציל את הנפשות¹⁸ ולכרקומין¹⁹ מפני יישוב מדינה ואם מתחשב²⁰ הרי זה אסור.
אין משכירין להם בתים שדות וכרמים ואין נותנין להן אריסיות²¹ וקבלות²² בהמה אחד הגוי ואחד הכותי במי דברים אמורים בארץ ישראל ובסוריא משכירין בתים אבל לא שדות. כן וכן²³ לא ישכור²⁴ אדן שדהו לגוי דברי ר' מאיר ר' יוסה אומ' אף בארץ ישראל משכירין²⁵ בתין ובסוריא מוכרין²⁶ בתין ומשכירין שדות ובחוצה²⁷ לארץ מוכרין אילו ואילו. כן וכן²⁸ לא ישכור²⁹ ישראל את ביתו **לבעל**³⁰ **אע"פ**³¹ שבידוע שנכנס³² בתוכו³³ ע"ז אבל משכירין להן אוריות אוצרות ופונדקאיות³⁴ אע"פ שבידוע שמכנס לתוכו ע"ז {משכיר ישראל ביתו לכותי ואינו חושש שמכנס לתוכו³⁵ עבודה זרה}³⁶ רבן שמעון בן גמליאל או' בכל³⁷ מקום לא ישכיר ישראל מרחצו³⁸ לגוי מפני שנקראת על שם ישראל ורוחצין {בה}³⁹ בשבת ר' שמעון⁴⁰ או' בכל מקום לא ישכיר ישראל שדהו לכותי⁴¹ מפני שנקראת על שם ישראל ועושין בה מלאכה⁴² ביום טוב.

תוספתא עבודה זרה פרק ד

{פרק ה בעדים ג ד}

אין אוצריין⁴³ לארץ⁴⁴ ישראל דברים שיש בהן חיי⁴⁵ נפש כגון יינות⁴⁶ וסלתות ופירות⁴⁷ אבל דברים שאין בהן חיי נפש כגון כמון⁴⁸ ותבלין הרי זה מותר ואוצריין⁴⁹ ג' שנים⁵⁰ ערב שביעית ושביעית ומוצאי שביעית במי דברים

1 סגילאדין א סגלרין.	26 ובחוצה א בחוצה.
2 סגילדיא א סגלריא. ד סגילדאה.	27 כן וכן א ד כאן וכאן.
3 אסור משום א הרי זה.	28 ישכור א ד ישכיר.
4 +ב: (כ)	29 לבעל א ד לגוי.
5 כי אם בתורת ד ח' +א: יי חפצו.	30 אע"פ א מפני. ד ח'.
6 הא למדת ד האל מדת. (דפוס וילנא: אלה מדות)	31 שנכנס א שמכנס.
7 לידי בטול תלמוד א בטל מתלמוד.	32 בתוכה א לתוכה. ד לתוכו.
8 לתרטיאות א לתרטיאות. ד לתרטאות.	33 ופונדקאיות א ופונדקאות. ד ופונדקיות.
9 ואם א ד אם. +א: היה.	34 לתוכו ד בתוכו.
10 צוח א ציירו. ד צוח.	35 משכיר...זרה כ"ה א ד. ב ח'.
11 מרעה א מדינה הרי זה. ד ח'.	36 בכל א מכל.
12 ואם מתחשב א אם מתחשב הוא.	37 ישראל מרחצו א מרחיצו. ד ישראל.
13 באסטרין א באיסטרטון.	38 בה כ"ה א. ד בו. ב ח'.
14 ר' נתן...דברים כ"ה א ד. ב ח'.	39 שמעון ד שמעון בן אלעזר.
15 את הנפשות א נפשות.	40 ישראל שדהו לכותי א שדהו לישראל.
16 שוות א ד ח'.	41 מלאכה ד ח'.
17 לטריונין א לאיצטריונין. ד לצטריונין.	42 ביום טוב א בימים טובים.
18 את הנפשות א נפשות.	43 אוצריין ג עוצריין.
19 ולכרקומין א ולכרקום. ד ולכרקמין.	44 לארץ א ג ד בארץ.
20 מתחשב א מתחשב הוא.	45 חיי ד חייב.
21 אריסיות א עריסיות.	46 יינות א ג יינות שמנים. ד שמנים יינות.
22 וקבלות א וקבלנות.	47 ופירות א פירות. ד ופירות.
23 כן וכן א ד כאן וכאן.	48 כמון ג כמן.
24 ישכור א ד ישכיר.	49 ואוצריין א ג ועוצריין. ד ואוצרין.
25 בתין ובסוריא מוכרין א ח'.	50 ג' שנים <ג נכתב ביד הסופר בגליין בסוף עמוד>

אמורים בלוקח מן השוק אבל בכונס בתוך ביתו¹ אפי' עשר שנים מותר לאצר² ובשנת³ בצורת אפלו חרובין⁴ לא יאציר⁵ מפני שמטיל⁶ מאירה⁷ בשערים אין משתכרין בתבואה {אבל משתכרין⁸}⁹ ביין ובשמן¹⁰ וקטניות¹¹ אמרו עליו¹² על ר' אלעזר בן עזריה¹³ שהיה משתכר ביין ובשמן כל ימיו.

אין מוציאין מסוריא דברים שיש בהן חיי נפש כגון¹⁴ יינות שמנים וסלתות ר' או' או' אני שמוציאין יין לסוריא מפני שממעט¹⁵ את התפלה¹⁶ וכשם¹⁷ שאין מוציאין לסוריא כך אין מוציאין¹⁸ מהפרכיא¹⁹ ר' יהודה מתיר מהפרכיא להפרכיא.

ישרה²¹ אדם בארץ ישר' אפי' בעיר שרובה גוים ולא בחוצה {לארץ²³} אפי' בעיר שכולה ישראל מלמד ששיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל מצות שבתורה והקבור²⁵ בארץ {ישראל²⁶} כאלו²⁷ קבור תחת המזבח.

לא יצא אדם בחוצה²⁸ לארץ אלא²⁹ אם כן היו חטין³⁰ סאתים בסלע אמ' ר' שמעון במי דברים אמורים בזמן שאינו³¹ מוצא ליקח אבל בזמן שמוצא³² ליקח³³ אפי' סאה בסלע לא יצא וכן היה ר' שמעון או' אלימלך³⁴ ³⁵ מגדולי הדור ומפרנסי צבור³⁶ היה ועל שיצא לחוץ³⁷ לארץ מת הוא ובניו ברעב והיו כל ישראל קיימין על אדמתן שנ' ותהם כל העיר עליהן³⁸ מלמד שכל העיר³⁹ קיימת ומת הוא ובניו ברעב הרי הוא⁴⁰ או' ושבתי בשלום⁴¹ אל בית אבי⁴² שאין תל' לו' והיה יי' לאלים⁴³ וא' לתת לכם⁴⁵ את ארץ כנען להיות לכם לאלים כל זמן⁴⁶ שאתם בארץ כנען הרי אני⁴⁷ לכם אלוה⁴⁸ אין⁴⁹ אתם בארץ כנען כביכול⁵⁰ אין אני⁵¹ לכם אלוה⁵² וכן⁵³ הוא⁵⁴ או' כארבעים⁵⁵ אלף חלוצי

28 בחוצה] ג לחוצה.
29 אלא] ג ח'.
30 היו חטין] א הולכין חטין. ג היו חטין הולכות.
31 שאינו] א שאין.
32 שמוצא] ד שמוציא.
33 ליקח] ג לקח.
34 אלימלך] א אלימלך.
35 + א ג: היה.
36 צבור] א ג ציבור היה.
37 לחוץ] א ג ד לחוצה.
38 עליהן] א עליהם. >ג עליהן, כתב 'ם' תחילה ותיקנו ע"י הארכת צד שמאלי של ה'ם'. <עליהם
+ א ג: ותאמרנה הזאת נעמי.
39 שכל העיר] א שהייתה כל העיר. ג שהעיר כלה.
40 הוא] ג דה.
41 בשלום] ד בשלם.
42 + ג: וג'.
43 לך] ד ח'.
44 לאלים {ב"פ} א ג ד לאלהים.
45 לכם] ד להם.
46 כל זמן] ג כל זמן.
47 הרי אני] א ג ד הריני.
48 אלוה] א ג לאלוה.
49 אין] ג אי.
50 כביכול] ג כויכול. ד ח'.
51 אין אני] א ג ד איני.
52 אלוה] א ד לאלוה.
53 וכן] ג כן.
54 הוא] ג דה.
55 כארבעים] א ד בארבעים.

1 בתוך ביתו] א ג מתוך שלו.
2 לאצר] ג לעצר. ד לאלתר.
3 ובשנת] א בשנת.
4 חרובין] א קב חרובין.
5 יאציר] א ג יעצור.
6 שמטיל] א שמכניס. ג שמיטיל.
7 מאירה] ג ד מארה.
8 משתכרין] א ג ד משתכר.
9 אבל משתכרין] כ"ה א ג ד. ב אפי' מתמסכן.
10 ובשמן {ב"פ} א ג ד ושמן.
11 וקטניות] ג וקטניות.
12 עליו] ד ח'.
13 עזריה] ד עזריא.
14 כגון] ג כגין. >כתיב יחידאי צעדי המוספתא, כאן ובהמשך.
מופיע בק"ג סל הכללי, ובתשובות הגאונים.
15 שממעט] ג שממעט.
16 התפלה] א ד התפלה. ג התפלא.
17 וכשם] א כשם.
18 לסוריא כך אין מוציאין] >ג 'לסוריא כן אין' הושלם בגליון השמאלי, 'מוציאין' הושלם בימיני של שורה הבאה, מקוצר היריעה.
19 מהפרכיא] א ג מהפרכיא להפרכיא. ד להפרכיא.
20 ר' א ג ור'.
21 ישרה] ג ישרה. >מנוקד
22 אפי' א ואפילו.
23 לארץ] כ"ה א ג ד. ב לעיר.
24 אפי' א ג ואפילו. ד אפולו.
25 והקבור] א וכל הקבור.
26 ישראל] כ"ה א ג ד. ב ח'.
27 כאלו] א ג כאילו. ד כאלו הוא.

הצבא¹ עברו² ואומ' כי נתן בידי³ את ישבי⁴ וגו'⁵ וכי עלת⁶ על דעתך שישראל מכבשין את הארץ לפני המקום אלא כל זמן שהן עליה כילו⁷ נכבשת⁸ ⁹ אינן עליה כילו¹⁰ אינה מכובשת וכן דוד הוא¹¹ או' כי גרשוני היום וגו'¹² וכי עלת¹³ על דעתך שדוד¹⁴ המלך¹⁵ עובד ע'ז היה¹⁶ אלא שהיה דוד דורש¹⁷ ואו' כל המניח ארץ ישראל¹⁸ *¹⁹ בשעת שלום ויוצא²⁰ כילו²¹ עובד ע'ז וכן הוא או'²² ונטעתם²³ בארץ הזאת באמת²⁴ {אינן עליה}²⁵ אינן נטועין לפני באמת לא בכל לבי ולא²⁶ בכל נפשי.

ר' שמעון בן לעזר²⁷ או' ישראל שבחוצה לארץ עובדי ע'ז בטהרה²⁸ הן כיצד²⁹ גוי שעשה משתה לבנו והלך וזמן³⁰ את כל היהודים שבעירו³¹ אע"פ שהן אוכלין משלהן³² ושותין משלהן ושמש³³ שלהן³⁴ ³⁵ עומד³⁶ על גביהן³⁷ עובדי ע'ז³⁸ שנ' וקרא לך³⁹ ואכלת מזבחו.

אילו⁴⁰ הן עורות לבובין כל שקדור⁴¹ כנגד לבו⁴² ועשוי⁴³ כמין ארובה אבל אם היה משוך הרי זה⁴⁴ מותר.

²¹ כילו-א כאילו-ד כאלה.
²² וכן הוא או' א שנ' ד דכתיב.
²³ ונטעתם א ונטעתם.
²⁴ א: בכל לבי ובכל נפשי כל זמן שהן עליה כאילו נטועין הן לפני באמת בכל לבי ובכל נפשי הא
²⁵ אינן עליה כ"ה א ד. ב ח'.
²⁶ א: כאילו.
²⁷ ולא-א לא.
²⁸ לעזר א ד אלעזר.
²⁹ בטהרה א ח'.
³⁰ כיצד-א כיצד.
³¹ וזמן-א ד וזמן.
³² שבעירו א היושבים בעירו.
³³ משלהן א ח'.
³⁴ ושמש א ושמש. ד ושימש.
³⁵ שלהן-ד להך.
³⁶ א: ומשמש.
³⁷ על גביהן א עליהן.
³⁸ א: הן.
³⁹ לך-ד ח'.
⁴⁰ אילו-א ואילו.
⁴¹ שקדור א שנקוע. ד הקרוע.
⁴² לבו-ד לבך.
⁴³ ועשוי-ד ועשה.
⁴⁴ הרי זה א ח'.

¹ הצבא א ג צבא.
² עברו ד ח'. א+ ג: לפני יי למלחמה^a אל ערבות יריחו^b.
³ א ירחו.
⁴ ביד' כ"ה א. ג בידכם. ב ד ביד.
⁵ יושבין ד יושבי. א יש(ר). >קריאת א מסופקת. ניתן לקרוא: ישר'.<
⁶ וגו' ד הארץ וגו'. א ג הארץ ונכבשה הארץ לפני יי ולפני עמו.
⁷ עלת א תעלה. ג עלתה.
⁸ כילו א ג כאילו. ד כולה.
⁹ א ג: היא.
¹⁰ נכבשת א ג מכובשת.
¹¹ א+ ג: הא.
¹² כילו א ג כאילו. ד כולה.
¹³ >ב הוסיף 'נכבשת' ומחקה<
¹⁴ דוד הוא או' א הוא אומ'. ג דויד או'. ד דוד אמ'.
¹⁵ וגו' ד מהסתפח בנחלת. א ג מהסתפח בנחלת יי לאמר לך עבוד אלהים אחרים.
¹⁶ עלת א ד תעלה. ג עלתה.
¹⁷ שדוד-ג שדוד.
¹⁸ המלך א ח'.
¹⁹ היה-ד ח'.
²⁰ שהיה דוד דורש ואו' א ג דרש דוד^a ואמ'. (א ג דויד).
²¹ ארץ ישראל ג ד את ארץ ישראל. א את הארץ. >ג נכתב בגליון בסוף העמוד.<
²² כאן מסתיים הקטע ששרד מכת"י ג.
²³ א: לחוצה לארץ.

הכבשין והשלקות¹ של גוים שדרך לתת בהן יין וחומץ וחרס אדרייני² אסור הנייה⁴ דברי ר' מאיר וחכמים או' אין⁵ איסורן⁶ איסור הנייה⁷ זתין השלחין הנמכרין על פתחי⁸ מרחצאות אסורין באכיל' ומותרין בהנייה⁹ ר' יוסה אוסרין¹¹ אף בהנייה¹² מפני שמוליכין¹³ עליהן חומץ כדי שיהו חולצין את גרמינהן¹⁴.

הדרדודין¹⁵ והרקבות¹⁶ של גוים ויין {ישראל}¹⁷ כנוס¹⁸ בהן אסור בשתייה ומותר בהנייה¹⁹. העיד שמעון בן גורע²⁰ לפני בנו של רבי²¹ {גמליאל שאמ'²² משום רבן²³ גמליאל הזקן שמותר בשתייה²⁴ ולא הודו²⁵ לו.

נודות הגוים²⁶ רבן שמעון בן גמליאל או' משם ר' יהושע בן קפסיי²⁷ אין עושין אותן²⁸ אלא²⁹ שטיחין לבהמה נודות הגוים גרורין מותרין חדשים זפותין³⁰ אסורין גוי עובדו ורוכבו³¹ וישראל³² עומד על גביו כונס לתוכו יין³³ ואינו חושש קנקנים של גוים חדשות מותרות ישנות³⁴ אסורות ושכנס³⁵ בה גוי³⁶ מים³⁷ מותר³⁸ ישראל להכניס לתוכו³⁹ יין⁴⁰ ושכנס לתוכה⁴¹ גוי⁴² יין⁴³ ישראל ממלא אותה מים ג' ימים מעת לעת וכונס⁴⁴ לתוכה יין ואינו חושש ושכנס בה גוי יין וישראל⁴⁵ צר⁴⁶ ומוריים⁴⁷ מותר⁴⁸ ישראל אחר⁴⁹ להכניס לתוכו⁵⁰ יין.

לוקחין מן הגוים תבואה⁵¹ וקטנית⁵² וגרורות⁵³ ושום ובצלין⁵⁴ מכל מקום ואינו חושש⁵⁵ משם⁵⁶ טומאה האוג בכל מקום טהור⁵⁷ האורז בכל מקום טהור.

- ⁴ והשלקות א' ושלקות.
² אדרייני א' הדרייני ד' אהדריני.
³ אסור הנייה דברי ר' מאיר וחכמים או' אין א' ח'. <דמ"ד?>
⁴ הנייה ד' בהנייה.
⁵ אין ד' איה.
⁶ איסורין א' איסורן. <מנוקד>
⁷ הנייה א' הנאה. ד' הנאה הנאה. <ד נכפל במעבר שורות>
⁸ פתחי א' פיתחי.
⁹ בהנייה א' ד' בהנאה.
¹⁰ ר' א' ור'.
¹¹ אוסרין ד' אוסרין.
¹² בהנייה א' ד' בהנאה.
¹³ שמוליכין א' שזולפין. ד' שזולפין.
¹⁴ גרמינהן א' ד' גרעיניהן. <ד גרעיניהן>
¹⁵ הדרדודין א' הדרדורין. ד' הדרורין.
¹⁶ והרקבות א' והרקבות. ד' והקבות.
¹⁷ ישראל כ"ה א' ד. ב' ח'.
¹⁸ כנוס ד' ח'.
¹⁹ בהנייה א' ד' בהנאה.
²⁰ גורע א' גודע.
²¹ רבי א' ד' רבן.
²² שאמ' א' ד' ח'.
²³ גמליאל שאמ' משום רבן כ"ה א' ד. ב' ח'.
²⁴ בשתייה ד' בשתייה.
²⁵ הודו ד' הודה.
²⁶ הגוים א' של גוים.
²⁷ קפסיי א' קופסאי.
²⁸ אותן א' אותה.
²⁹ אותן אלא ד' ח'.
³⁰ זפותין א' זפותין.
³¹ ורוכבו א' <ודוברו> וזופתו. ד' ורוכבי'.
³² וישראל א' ישראל.
³³ א' ושמן.
³⁴ ישנות א' ישנות זפופות. ד' וישנות.
³⁵ ושכנס ד' שכנס.
³⁶ גוי ד' גוים.
³⁷ א' ישראל ממלא אותה.
³⁸ מותר ד' נכפל באמצע שורה.
³⁹ לתוכו א' לתוכה.
⁴⁰ א' ושמן.
⁴¹ לתוכה א' בהן. ד' בה. <צ"ע טעם הפיצול>
⁴² גוי ד' גוים.
⁴³ יין א' יין. ד' ח'.
⁴⁴ וכונס א' כונס. ד' ונכנס.
⁴⁵ וישראל א' ישראל.
⁴⁶ צר א' ציר. ד' ציר.
⁴⁷ ומוריים ד' ומוריס. <ב קריאת ה"ס' מסופקת>
⁴⁸ מותר א' ומותר.
⁴⁹ אחר א' ח'.
⁵⁰ לתוכו א' ד' לתוכה.
⁵¹ תבואה ד' תבואות.
⁵² וקטנית א' וקטנית. ד' קטנות.
⁵³ וגרורות ד' וגרורות.
⁵⁴ ושום ובצלין א' השום והבצלים.
⁵⁵ ואינו חושש א' ואין חוששין.
⁵⁶ משם א' משום.
⁵⁷ טהור א' טמא. <!>

נאמן הצייד לומר זה עוף טמא וזה עוף טהור¹ נאמן עם הארץ לומר כבשין אילו טמאין² כבשין³ אילו⁴ טהורין⁵ ולא ריבצתי⁶ עליהן את המשקין אבל אין נאמן לומר דגים אילו⁷ צדתיים בטהרה ולא נערת⁸ עליהן את המכמרות¹⁰ הקפרסין¹¹ והקפאטיות¹² והמוטליא¹³ והחמין¹⁴ שלהן מותרין. ביצה¹⁵ צלויה שלהן¹⁶ אסורה ר' יהודה ובית דין התירו¹⁷ שמן של גוים במינין¹⁸ פת שאפאה¹⁹ גוי שלא במעמד ישראל²⁰ הרי זו²¹ אסורה פת שאפאה ישראל אע"פ שהגוי לשה וגבנה²² שהעמידה ישראל אע"פ שהגוי עיבדה²³ הרי זו מותרת ישראל יושב בסוף עדרו והגוי חולב ומביא לו אינו²⁴ חושש.

אי זו²⁵ היא טרית שאינה טרופה כל שהשורה²⁶ והראש נכרין²⁷.

אי זהו²⁸ צר שיש בו²⁹ דגה כל שכלכלית³⁰ אחת או שתי כלכליות³¹ משוטטות בתוכו.

חתיכה³² שיש בה סימן בין {בכולה³³ בין}³⁴ במקצתה אפי'³⁵ באחד ומאה³⁶ הרי זו מותרת. מעשה³⁷ שהביא³⁸ גרבין³⁹ של חתיכות ממין אחד בעכו ולא נמצא סימן אלא באחת מהן ובא מעשה לפני חכמים והתירו את⁴⁰ כולן מוריים אומן הרי זה מותר.⁴¹ יין מבושל ואלנתית⁴² הרי אילו⁴³ אסורין מפני⁴⁴ שתחלתו⁴⁵ יין.

אלנתית⁴⁶ בבריתו⁴⁷ הרי זו מותרת יין תפוחין מן הפתיק⁴⁸ ומן האוצר ומן הספינה הרי זה מותר ואם היה נמכר בקטלון⁴⁹ בשוק⁵⁰ הרי זה אסור מפני שמזריף⁵¹.

²⁷ נכרין] א נכרין.
²⁸ אי זהו] א ד איזה.
²⁹ בו] א בה.
³⁰ שכלכלית] א שכלכית. ד שכלבת.
³¹ כלכליות] א כלכיות. ד כלביות.
³² חתיכה] כ"ה א ד. ב חתיכה.
³³ בכולה] א ד בכולה.
³⁴ בכולה בין] כ"ה א ד. ב ח'.
³⁵ אפי'] א ואפילה.
³⁶ ומאה] א מן מאה. ד ממאה.
³⁷ מעשה] א ומעשה.
³⁸ שהביא] א ד שהביאו.
³⁹ גרבין] ד גרבין.
⁴⁰ את] א ח'.
⁴¹ ד: אומן הרי זה מותר ר' שבג אומ' אף חילוק.
⁴² ואלנתית] א ואלונטית. ד ואילנתית.
⁴³ אילו] ד אלה.
⁴⁴ א כתב 'מפ' לפניו מחק. כנראה מפני שטעה בצורת ה'פ'. <
⁴⁵ שתחלתו] א שתחילתו. ד שתחלתו.
⁴⁶ אלנתית] א אלנטית. ד אילנתית.
⁴⁷ בבריתו] א כבידייתה. ד כברייתה.
⁴⁸ הפתיק] א הפתק.
⁴⁹ ד: מותרת.
⁵⁰ בשוק] יין תפוחים מן השוק.
⁵¹ שמזריף] א ד שמזדיף.

¹ זה עוף טמא וזה עוף טהור] א עוף זה טמא וזה טהור.
² כבשין אילו טמאין] א ח'.
³ כבשין] ד וכבש.
⁴ אילו] ד אלה.
⁵ טהורין] א כבשתיים בטהרה.
⁶ ריבצתי] ד רבצתי.
⁷ אילו] ד אלה.
⁸ נערת] א ניערת.
⁹ +ב: (א) <נמחק>.
¹⁰ המכמרות] ד המכמרת.
¹¹ הקפרסין] א הקופרצין. ד הקפריסין.
¹² והקפאטיות] א והקפאטות. ד ח'.
¹³ והמוטליא] ד המוטליא.
¹⁴ והחמין] א וחמין וקליות.
¹⁵ ביצה] א וכיזה.
¹⁶ שלהן] ד שלהן.
¹⁷ התירו] ד היתירו.
¹⁸ במינין] א במינין. ד במינין.
¹⁹ שאפאה] א שאפה.
²⁰ +א: וגבינה שהעמידה גוי שלא במעמד ישר'.
²¹ הרי זו] א ח'.
²² וגבנה] א ד וגבינה.
²³ עיבדה] א עובדה. ד עבדה.
²⁴ אינו] א ד ואינו.
²⁵ אי זהו] א איזה. ד איזה.
²⁶ שהשורה] א ד שהשדרה.

חגבין והקופרין מן הפתיק¹ מן² האוצר ומן הספינה הרי {אילו}³ מותרין מן הסלילה⁴ אסורין מפני שמרביצין עליהן יין כדי {שיהיו}⁵ יפין למראית העין.

מלח {סלקונתית}⁶ שחורה מותרת לבנה אסורה דברי ר' מאיר ר' יהודה או' שחורה אסורה לבנה מותרת ר' יהודה בן גמליאל אומ' משם⁷ ר' חנינא⁸ בן גמליאל זו וזו הרי זו אסורה.

אין לוקחין גבנה⁹ ¹⁰ אלא מן המומחה¹¹ ושלוקה נלקחת¹² מכל מקום אין לוקחין קורט של חלתית¹³ אלא מן המומחה והעלה נלקח¹⁴ מכל מקום אין לוקחין יין בסוריא אלא מן המומחה ולא מורייס¹⁵ אלא מן המומחה ולא חתיכה שאין בה סימן¹⁶ ולא מלח סלקונטית¹⁷ אלא מן המומחה ולא גבינת בית¹⁸ הינוקי¹⁹ אלא מן המומחה ולא קורט של חלתית²⁰ אלא מן המומחה וכולן נאכלין אצל מי שאינו מומחה ואינו חושש.

תוספתא עבודה זרה פרק ו (כתי"ע פרק ה)

וחכמים או' אינו²¹ אסור²² אלא שיש בידו²³ מקל או ציפור או כדור²⁴ סוף²⁵ עטרה²⁶ וטבעת צלם ונחש ועל {המכובדין}²⁷ כגון השירים²⁸ והנזמים קטליות²⁹ וטבעות הרי אילו³⁰ אסורות ועל המבוזין³¹ כגון היורות מחמי חמין הסיגנין³² והקומסמסין³³ והספלין והסדנין³⁴ והמטבע הרי אילו³⁵ מותרין מצא טבעת עליה³⁶ צורת חמה צורת לבנה {צורת דרקון}³⁷ יוליך לים המלח³⁸ ר' יהודה או' אף³⁹ דמות מניק הוסרפס⁴⁰.

טבעת שיש עליה ע"ז בזמן שהיא בולטת אסורה בהנייה⁴¹ אם⁴² אינה בולטת מותרת⁴³ בין⁴⁴ כך ובין כך אסור לחתום בה {ושאין עליה עבודה זרה מותרת בהנאה ומותר לחתום בה}⁴⁵, טבעת שיש עליה חותם מותר לחתום בה⁴⁶ ר'

23 בידו א בו.	1 הפתיק א הפתק.
24 או ציפור או כדור א סו כדור או ציפור.	2 מן א ומן.
25 סוף א סוף.	3 אילו כ"ה א ד. ב זה. ד אלו.
26 עטרה א עטרת.	4 מן הסלילה א ואם היו נמכרין בסלילה לפני חנוני הרי אילו.
27 המכובדין כ"ה א. ד מכובדין. ב ח'.	ד והמוכר בסלילה לפני חנוני.
28 השירים א השיריים.	5 שיהיו כ"ה א ד. ב ח'.
29 קטליות א וקטלאות.	6 סלקונתית כ"ה א. ד סלקונטית. ב של קינטית.
30 אילו א אלו.	7 משם א ד משם.
31 המבוזין א הבוויין.	8 חנינא א ד חנינא.
32 הסיגנין א הטיגנין.	9 גבנה א ד גבינה.
33 והקומסמסין א והקוקמסין. ד והקומקמין.	10 א: ובית הינייקי. ד: בית היניאקו.
34 והסדנין א והסדינין.	41 המומחה א המומחה. וכן בכל הממשך. חוץ מ'המומחה ולא קורט'.
35 אילו ד אלו.	ד' המומחה וכלן נאכלין.
36 עליה א ועליה.	12 נלקחת א ניקחת.
37 צורת דרקון כ"ה א ד. ב ח'. ד דירקון.	13 חלתית א חילתית.
38 המלח ב המלך ד ח'.	14 נלקח א ניקח.
39 ר' יהודה או' אף א ואף.	45 מורייס ד המורייס.
40 מניק הוסרפס א מניקן וסרפס. ד מניקה וסרפס.	16 ד: אלא מן המומחה.
41 בהנייה א ד בהנאה.	17 ולא מלח סלקונטית א ח'.
42 אם א ואם.	18 גבינת בית א גבינה. ד גבנת בית.
43 א: בהנאה.	19 הינוקי א ותיניקי. א הינאקי.
44 בין א ובין.	20 חלתית א חילתית.
45 בה א. ד ח'.	21 אינו א ד אין.
46 ושאין...בה כ"ה א ד. ב ח'.	22 אסור ד איסור.

יהודה או' אם היה¹ חותמה שוקע² אסו' לחתום בה מפני שנעשה בולט ומותר ליתנה בידו ושחותמה בולט מותר לחתום בה³ ואסור ליתנה בידו טבעת שיש עליה פרצוף מותר לחתום בה ר' חנניה⁴ בן גמליאל או' של בית אבא היו חותמין בפרצופות⁵ ר' לעזר⁶ בי ר' צדוק אומ' כל הפרצופות היו בירושלם חוץ מפרצוף אדם בלבד⁸ כמין דרקון⁹ אסור ושהדרקון¹⁰ תלוי בו נוטלו ומשליכו והשאר הרי זה מותר {איזה} הוא¹¹ כמין¹² דרקון¹³ שאסור ר' שמעון בן לעזר¹⁴ או' כל שהציצין יוצאין¹⁵ מצוארו אבל¹⁶ אם היה {חלק הרי זה מותר}¹⁷.

הלוקח גרוטאות¹⁸ מן הגוי¹⁹ ומוצא²⁰ בהן²¹ ע'ז {נוטלה} ומשליכה²² {והשאר הרי זה מותר. ישר' שמצא²³ עבודה זרה}²⁴ עד שלא באת לרשותו אומ' לגוי ומבטלה שהנכרי מבטל ע'ז בין שלו בין²⁵ של חבירו²⁶ בין עובדה בין שאינה²⁷ עובדה בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון ישראל שעשה ע'ז אסורה אע"פ שלא עבדה לפיכך אין יכול לבטלה גוי שעשה ע'ז מותר²⁸ עד שתיעבד²⁹ לפיכך יכול לבטלה ר' או' משם³⁰ ר' יעקב אם עשאה לישראל³¹ מתחילה³² אין יכול לבטלה גוי שמכר ע'ז לעובדיה אסורה שלא לעובדיה³³ מותרת לזה עליה נפלה עליה מפלת³⁴ שטפה נהר או שנטלוה ליסטין או שהניחוה ליסטין³⁵ כגון מלחמתו של יהושע אם עתידין הבעלין לחזור עליה אסורה ואם לאו³⁶ מותרת.

במסיות³⁷ שהעמידו מלכין³⁸ בשעת השמד אע"פ שעבר השמד הרי אילו³⁹ אסורות וכל⁴⁰ ע'ז שביטלה גוי יכול תהא אסורה ת'ל פסילי אליהם⁴¹ את שנהג⁴² בו⁴³ מנהג⁴⁴ אלוה אסור את⁴⁵ שאינו⁴⁶ נוהג בו משם⁴⁷ אלוה מותר יכול ע'ז

²⁵ בין א ובין.
²⁶ חבירו ד חברה.
²⁷ שאינה א שאינו.
²⁸ מותר א ד מותרת.
²⁹ שתיעבד ד שתעבדה.
³⁰ משם א משום.
³¹ לישראל א ישר'.
³² מתחילה ד מתחלה.
³³ לעובדיה א כתב תחילה 'לעוב' ומחקה, ולא ברור הטעם.
³⁴ מפלת א ד מפולת.
³⁵ או שהניחוה ליסטין א ח'.
³⁶ לאן ד לא.
³⁷ במסיות בי מוקי' יאות.
³⁸ מלכין א גוים.
³⁹ אילו ד אלה.
⁴⁰ וכל א יכול.
⁴¹ אליהם א אלהיהם. ד אלהיהם תשרפון באש.
⁴² שנהג א שנוהג.
⁴³ בו א ח'.
⁴⁴ מנהג א לשום. ד משום.
⁴⁵ את א ד ואת.
⁴⁶ שאינו א שאין.
⁴⁷ משם א לשום.

¹ היה א היתה.
² א: אסור לחתום בה מפני שנעשה צורה טבעת שחותמה שוקע.
³ א: מפני שחותמה שוקע.
⁴ חנניה ד חנינא.
⁵ בפרצופות א בחותם של פרצופות.
⁶ לעזר א ד אלעזר.
⁷ בי ר' א בר'. ד בר.
⁸ בלבד א בלבד הרחוש העשוי. ד העשוי.
⁹ דרקון א הדרקון.
¹⁰ ושהדרקון ד והדרקון.
¹¹ איזה הוא כ"ה ד. א איזהו. ב הוא.
¹² כמין א ד מין.
¹³ דרקון א הדרקון.
¹⁴ לעזר א ד אלעזר.
¹⁵ יוצאין ד יוצא.
¹⁶ אבל א ח'.
¹⁷ חלק הרי זה מותר כ"ה א ד. ב ח'. <ב השאיר מקום חלק.>
¹⁸ גרוטאות ד גרוטאיות.
¹⁹ הגוי א הגוים.
²⁰ ומוצא א ומצא.
²¹ בהן א בה.
²² נוטלה ומשליכה כ"ה א ד. ב (ומשליכה) ונוטלה ומשליכה.
²³ ישר' שמצא א ד ח'.
²⁴ השאר...זרה כ"ה א ד. ב ח'. <ב השאיר מקום חלק.>

של ישראל שביטלה גוי יכול¹ תהא מותרת ת'ל פסילי אלהים² שלהן את שנהג³ בו לשם⁴ אלוה אסור את⁵ שאינו נוהג בו לשם⁶ אלוה מותר⁷ ושל ישראל בין שנהג⁸ בו לשם⁹ אלוה בין שלא נהג¹⁰ בו לשם¹¹ אלוה אסור.

כיצד מבטלה ר' מאיר או' עד **שזכה בקורנה**¹² ויחבל¹³ ר' שמעון או' אפי' **רואה סטרה**¹⁴ ונפלה הרי זו בטילה וחכמים או' נכרי מבטל ע'ז שלו ושל ישראל וישראל אין מבטל ע'ז של נכרי¹⁵ ר' שמעון בן מנסיא¹⁶ או' ע'ז של ישראל אין לה בטילה עולמית בימוס שנפגם רובו הרי זה מותר מזבח שנפגם כולו¹⁷ אסור עד שינתן¹⁸ מוקצה¹⁹ שלו אסור²⁰ ושל חבריו²¹ מותר²² לפני הקדישו אסור לאחר הקדישו מותר.

מאימתי²³ נקרא מוקצה משנעשה בו מעשה.

אי זהו²⁴ נעבד כל שעובדין אותו בין בשגגה²⁵ בין במזיד אי זהו²⁶ מוקצה מוקצה לע'ז אבל אמ' {שור זה לעבודה זרה}²⁷ בית זה לע'ז²⁸ לא אמ' כלום לפי שאין הקדש לע'ז

תוספתא עבודה זרה פרק ז

פרה שפיטמה בכרשיני ע'ז **ירזה**²⁹ גנה³⁰ שזיבלה בזבל ע'ז יבור³¹ גנה שנטעה³² בעצי אשרה³³ יבור³⁴ קלאילון³⁵ שדשו³⁶ בעצי אשרה³⁷ ישרף אחרים או' מטילין אותו **לחומה**³⁸ עד שיחזרו מראיו לכמות שהיה חלילין של ע'ז אסור לספור בהן ואם היו³⁹ מעלין שכר למדינה אע'פ שהן עשויין⁴⁰ לצורך ע'ז מותר לספור בהן חניות⁴¹ של ע'ז⁴² אסור לשכור⁴³ אם היו מעלות שכר למדינה אע'פ שהן עשויות⁴⁴ לצורך ע'ז מותר {לשכור מהם גבאין של עבודה זרה אסור ליתן להם אם היו מעלין שכר למדינה אף על פי שהן עשויין⁴⁵ לצורך עבו' זרה מותר}⁴⁶ ליתן להם.

²⁴ אי זהו] א איזה הוא. ד איזה.
²⁵ בשגגה] א בשוגג.
²⁶ אי זהו] א איזה. ד איזה. הוא.
²⁷ שור...זרה] כ"ה א ד. ב ח'.
²⁸ בית זה לע'ז] ד ח'.
²⁹ ירזה] א ירדה. א ורדי.
³⁰ גנה] א לגינה.
³¹ יבור] ד ובור.
³² שנטעה] א שנה.
³³ אשרה] א אשירה.
³⁴ יבור] ד ובור.
³⁵ קלאילון] א קלאילן.
³⁶ שדשו] שדשה.
³⁷ אשרה] א אשירה.
³⁸ לחומה] א לחומרו. ד לחומר.
³⁹ היו] ד היה.
⁴⁰ עשויין] א עושין.
⁴¹ חניות] א ד חנויות.
⁴² אסור לשכור...מותר לשכור] ד ח'. >רשמתי תווח עד ולא עד בכלל.
⁴³ א: מהן.
⁴⁴ עשויות] א עושות.
⁴⁵ עשויין] ד. א ח'.
⁴⁶ לשכור...מותר] כ"ה א ד. ב ח'.

¹ יכול] א ח'.
² אלהים] א אלהיהם.
³ שנהג] א שנוהג.
⁴ לשם] א לשום.
⁵ את] א ואת.
⁶ לשם] א לשום.
⁷ יכול ע'ז...ושל ישראל] ד ח'. >רשמתי התווח עד ולא עד בכלל.
⁸ שנהג] א שנוהג.
⁹ לשם] א לשום.
¹⁰ שלא נהג] א שאינו נוהג.
¹¹ לשם] א לשום.
¹² שזכה בקורנה] א ד שיכה בקורנס.
¹³ ויחבל] א ויאכל.
¹⁴ רואה סטרה] א דחאה וסטרה. (ד סיטרה).
¹⁵ של נכרי] >א יתכן שיש קוים למחיקה מעל מילים אלו.
¹⁶ מנסיא] ד מנסיה.
¹⁷ כולו] ד רובו.
¹⁸ שינתן] >א יתכן שכתב שינתין וחיבר 'ין' ל'ץ' <
¹⁹ מוקצה] א (מוק) ממוקצה.
²⁰ אסור] א (אסור) מותר.
²¹ חבריו] ד חברו.
²² מותר] א אסור.
²³ מאימתי] א מאמת.

המיחד ביתו לע'ז כולו מטמא¹ בביאה² והעובר³ בתוכו⁴ כעובר⁵ בתוך⁶ ע'ז ואם⁷ היתה דרך הרבים מפסיקתה⁸ אינו טמא אלא אותו דרך בלבד

הסומך⁹ ביתו לבית ע'ז¹⁰ כולו מטמא בביאה סמכו לו הן אין כולו מטמא בביאה אלא אותו כותל נידון¹¹ מחצה למחצה¹² נפל¹³ אסור **ליהנות**¹⁴ בנאו חזר לתחלתו¹⁵ בנאוהו הן אין כולו מטמא¹⁶ בביאה אלא אותו כותל¹⁷ {נידון}¹⁸ מחצה למחצה¹⁹

המוכר ביתו לע'ז דמיו אסורין ויוליך הנייה²⁰ לים המלח אבל גוים שאנסו את²¹ אחד ונטלו את ביתו והעמידו בו ע'ז דמיו מותרין וכותב ומעלה בארכים²².

המכניס ראשו ורובו לבית ע'ז טמא כלי חרס²³ שהכניס אחוריו²⁴ לע'ז²⁵ טמא הספסלין והקתדריות²⁶ שהכניס רובן לבית ע'ז טמאין.

כל מקומות שנקראו לשבח ע'ז מכנין אותן לפגם²⁷ את שקוראין²⁸ אותו²⁹ פני מלך³⁰ קוראין אותו פני כלב עין כוס³¹ קורין אותו עין קוץ גדיא³² קורין אותו גליא מי שנפזרו³³ מעותיו לפני³⁴ ע'ז לא יהא שוחה לפניו ומלקט מפני שנראה כשוחה³⁵ לע'ז אבל הופך לאחוריו ומלקט³⁶ ובמקום שאינו נראה מותר מעין³⁷ מים³⁸ היוצא מבית ע'ז לא יהא שוחה³⁹ לפניו ושוחה מפני שנראה כשוחה⁴⁰ {לעבודה זרה}⁴¹ אבל הופך לאחוריו⁴² ושוחה ובמקום שאינו נראה⁴³ מותר.

פרצופות המטילין מים לכרכין לא יניח פיו על פי פרצוף וישתה⁴⁴ מפני שנראה כנושק לע'ז⁴⁵ אבל מקבל בידו ושוחה יתר⁴⁶ על כן אמרו לא יניח {פיו}⁴⁷ על פי הסילון וישתה מפני סכנת נפשות.

1 מטמא] א מיטמא.	25 לע'ז] א לבית עבודה זרה.
2 בביאה] א בציאה .	26 והקתדריות] א והקתידראות.
3 והעובר] א והעומד.	27 לפגם] א ד לגנאי .
4 בתוכו] ד לתוכו.	28 שקוראין] א שקורין. <וכן קוראין בהמשך>
5 כעובר] א כאילו עומד.	29 אותו] א אותה. <וכן בכל הממשך>
6 בתוך] ד בבית.	30 מלך] א אלוה.
7 ואם] א אפ.	31 כוס] א כל.
8 מפסיקתה] א מפסקתה. ד מפסקתה.	32 גדיא] א גריא. ד גריא.
9 הסומך] א הסמוך.	33 שנפזרו] א שנתפזרו לו.
10 לבית ע'ז] א לעבודה זרה.	34 לפני] א לבית.
11 נידון] ד נדון.	35 כשוחה] ד כשוחח.
12 למחצה] א על מחצה.	36 ומלקט] ד ח'.
13 נפל] א נפלה.	37 מעין] ד מעיין.
14 ליהנות] א ד לבנותו.	38 מים] א ח'.
15 לתחלתו] א לתחילתה.	39 שוחה] ד שוחח.
16 כולו מטמא] א כולן מטמאין.	40 כשוחה] ד כשוחח.
17 כותל] ד הכותל.	41 לעבודה זרה] כ"ה. ד לפני עבודה זרה. ב ח'.
18 נידון] כ"ה א ד. ב ח'.	42 לאחוריו] א ד לאחוריו.
19 למחצה] א על מחצה.	43 +ד: ושותה. <יתכן שהוא גליון שהוכנס בטעות להשלמת
20 הנייה] א ד הנאה.	ו'ישתה' במהשך>.
21 את (ב'פ') א ח'.	44 וישתה] ד ח'.
22 בארכים] א בערכיים. ד בערכאין.	45 לע'ז] א עבודה זרה.
23 חרס] ד חרש.	46 יתר] א יתה.
24 אחוריו] א אוריו.	47 פיו] כ"ה א ד. ב אדם.

שאלו פלוספין¹ את הזקנים² ברומי אם אין רצונו בע'ז מפני מה אינו מבטלה אמרו³ להן אילו⁴ לדבר אחד⁵ היו עובדין היו⁶ אומרי⁷ הרי⁸ הן עובדין לחמה וללבנה לכוכבים⁹ ולמזלות¹⁰ יאבד¹¹ עולמו מפני השוטים אלא הנח לעולם¹² שינהג¹³ כמנהגו ושוטין¹⁴ שקילקלו¹⁵ עתידין ליתן¹⁶ את הדין גנג זרעים לזרוע לא סופן לצמח בא על¹⁷ אשת איש אין¹⁸ סופה¹⁹ לילד²⁰ אלא הנח לעולם²¹ שינהג כמנהגו ושוטין²² שקילקלו יבאו ויתנו²³ את הדין הגוים העובדין²⁴ את ההרים ואת הגבעות אע'פ שהן מותרין²⁵ עובדיהן בסקילה אדם הנעבד²⁶ אע'פ שהוא מותר עובדיו²⁷ בסקילה

אי זהו²⁸ אשירה²⁹ כל שהגוים עובדין ומשמרין אותה ואין טועמין מפירותיה ר' שמעון בן לעזר³⁰ או' ג' {אשירות}³¹ בארץ ישראל חרוס³² שבכפר פטם³³ שבכפר³⁴ פגשה ושקמה³⁵ שבארני³⁶ ושבכרמל

אשירה³⁷ זורעין תחתיה ירקות בימות הגשמים אבל לא בימות החמה החיזרין³⁸ לא בימות החמה ולא בימות הגשמים ר' שמעון בן לעזר³⁹ או' אף לא זרעין ולא ירקין⁴⁰ בימות הגשמים מפני שהעלין נושרין והווה⁴¹ להן לזבל⁴²

הנכנס תחתיו כנכנס לבית ע'ז אם⁴³ היתה דרך רשות⁴⁴ הרבים מפסקתה הרי זו⁴⁵ מותרת.

ישראל שפיסל⁴⁶ את האשירה⁴⁷ בין לצרכו⁴⁸ בין⁴⁹ שלא בצרכו⁵⁰ אסור וגוי שפיסל את האשיר⁵¹ לצרכה⁵² היא אסורה והוא מותר לצרכו בין זה ובין זה אסור.

לא יעלה אדן לראש הכרמים⁵³ אפי' לנוולו ולטנפו⁵⁴ משם⁵⁵ שנ' ולא⁵⁶ ידבק בידך מאומה וגו'⁵⁷.

³⁰ לעזר] א ד אלעזר.
³¹ אשירות] כ"ה א ד. ב אטירות. (ד אשירות).
³² חרוס] א חרוב.
³³ פטם] א קטם.
³⁴ שבכפר] א ד ושבכפר.
³⁵ ושקמה] א ד שקמה.
³⁶ שבארני] א שכראנו.
³⁷ אשירה] א ד אשירה.
³⁸ החיזרין] החזורים.
³⁹ לעזר] א אלעזר. ד אליעזר.
⁴⁰ ירקין] א ירקות.
⁴¹ והווה] ד והיה.
⁴² לזבל] א זבל.
⁴³ אם] א ואם.
⁴⁴ רשות] א ד ח'.
⁴⁵ זו] ד זה.
⁴⁶ שפיסל] (ב'פ) ד שפסל.
⁴⁷ האשירה] א ד האשירה.
⁴⁸ לצרכו] א לצורכה.
⁴⁹ בין] א ובין.
⁵⁰ שלא בצרכו] א לצורכו. ד שלא לצרכו.
⁵¹ האשיר] ד האשירה.
⁵² לצרכה] (ב'פ) א לצורכה.
⁵³ הכרמים] א ד הבימוס,
⁵⁴ ולטנפו] א אפילו לטנפו. ד לטנפו.
⁵⁵ משם] א ח'. ד משום.
⁵⁶ ולא] א לא.
⁵⁷ וגו'] א מן החרס. ד ח'.

¹ פלוספין] א ד פילוסופין.
² הזקנים] א זקנים.
³ אמרו] א אמ'. ד אמר.
⁴ אילו] ד אלו.
⁵ אחד] א שאין להן צורך. ד שאין העולם צור' בהן.
⁶ היו] א היה.
⁷ אומרי] א במטלן. ד מבטלו.
⁸ הרי] א והרי.
⁹ לכוכבים] א ולכוכבים.
¹⁰ ולמזלות] א ח'.
¹¹ יאבד] >א כתב לפני יאמד, ומחקו.
¹² לעולם] א העולם.
¹³ שינהג] א שינהגו.
¹⁴ ושוטין] א והשוטים.
¹⁵ שקילקלו] (ב'פ) ד שלקלו.
¹⁶ עתידין ליתן] א יבואו ויתנו.
¹⁷ בא על] א בעל.
¹⁸ אין] א לא.
¹⁹ סופה] ד סופו.
²⁰ לילד] א שתלד.
²¹ לעולם] א את העולם.
²² ושוטין] א והשוטין.
²³ יבאו ויתנו] א יתנו.
²⁴ העובדין] ד והעובדין.
²⁵ מותרין] א (סותרין) מותרין.
²⁶ הנעבד] א שנעבד.
²⁷ עובדיו] א עובדיהו.
²⁸ אי זהו] א ואיזהו. ד איזהו.
²⁹ אשירה] ד אשירה.

לא יאמר אדן לחבירו¹ המתן לי² בצד ע'ז פל'³ ואני אמתין לך בצד ע'ז פל'⁴ שנאמ' ושם אלים⁵ אחרים לא תזכירו⁶ ע'ז וכל מה שעליה⁷ הרי זו אסורה מצא עליה יינות שמנים וסלתות וכל דבר שכיוצא בו קרב לגבי מזבח⁸ אסור כלין המשתמשות⁹ בגופן¹⁰ 11 אסורין שלא בגופן¹² מותרין אף כלים המשתמשות בהן בגופה¹³

גנבום כומרים ומכרום הרי אילו¹⁴ מותרין כת' אחד או' לא תחמד¹⁵ כסף¹⁶ וכת' אחד¹⁷ אומ' כסף וזהב אשר עמהן כיצד¹⁸ יתקיימו שני כתובין הלילו¹⁹ עליהן²⁰ בין שגופה לבוש בהן ובין שאין גופה לבוש בהן אסורין עמהן את שגופה לבוש בהן אסורין את²¹ שאין גופה לבוש בהן מותרין אף²² כלים שגופן²³ לבוש בהן גנבום כומרים²⁴ ומכרום²⁵ הרי אילו²⁶ מותרין מרקוליס²⁷ וכל מה שעליו הרי זה²⁸ אסור מצא עליו יינות שמנים וסלתות וכל דבר שכיוצא בו קרב על גבי המזבח²⁹ אסור מעות וכלים הרי אילו³⁰ מותרין אחרים או'³¹ מעות וכלים שעל גבי אבן העליונה הרי אילו³² אסורין אבנים שנשרו מן המרקוליס אם היו נראות עמו אסורות ואם לאו מותרות ר' ישמעאל³³ שהן תפוסות³⁴ לו אסורות ושאין³⁵ תפוסות לו מותרות ישראל שהביא אבנים מן המרקוליס הרי אילו³⁶ {אסורות מפני שנאסרו לעבודה זרה גוי³⁷ שהביא אבנים מן המרקוליס³⁸ הרי אילו³⁹ מותרות מפני שהן⁴⁰ כע'ז שהניחוה בעליה⁴¹ ומרקוליס **שמנקר**⁴² ממקומו ומותר⁴³ בהנייה⁴⁴ כזורק⁴⁵ אבן במרקוליס⁴⁶ **מכבדו**⁴⁷ כצורר אבן למרגמה⁴⁸ כשם שזורק אבן במרקוליס⁴⁹ מכבדו ואין יודע⁵⁰ כיבוד⁵¹ כל כך⁵² המכבד רשע⁵³ מכבדו ואין יודע כיבוד. דבר אחר {כצורר⁵⁴ אבן במרגמה⁵⁵ כשם שזורק אבן במרקוליס הרי זה⁵⁶ עובד⁵⁷ עבודה זרה כך כל המכבד את הרשע⁵⁸ הרי הוא⁵⁹

4- לחבירו ד לחברו.	31 +א: אף.
2 לין ד לו.	32 אילו ד אלו.
3 פל' א פלונית. ד פלוני.	33 + א ד: אומר.
4 פל' א פלונית. ד פלנית.	34 שהן תפוסות] א שלתופוסות. ד שלש תפוסות.
5 אלים] א ד אלהים.	35 ושאין] א שאין. ד ושאין.
6 +ד: וגומר.	36 הרי אילו] א ח'.
7 שעליה] ד שעלה.	37 גוי] א. ד וגוי.
8 לגבי מזבח] ד על גבי המזבח.	38 המרקוליס] א. ד המרקוליס.
9 המשתמשות] א המשתמשין.	39 אסורות...הרי אילו] כ"ה א ד. ב ח'. <דמ"ד>
10 +א: בה. +ד: בהן.	40 שהן] ד שהיא.
11 בגופן] א ובגופה. ד בגופה.	41 בעליה] א עובדיה.
12 בגופן] א ד בגופה.	42 שמנקר] א ד שנעקר.
13 בגופה] א ובגופה.	43 ומותר] א ד מותר.
14- אילו ד אלו.	44 בהנייה] א ד בהנאה.
15- תחמד א תחמדה.	45 כזורק] ד בזורק.
16 +א: וזהב עליהם ולקחת לך.	46 במרקוליס] א למרקוליס. ד במרקוליס.
17 אחד] ד אחר.	47 מכבדו] א ד מהו אומר.
18 כיצד] א כיזה צד.	48 למרגמה] א ד במרגמה כן נותן לכסיל כבוד.
19 הלילו] א ד הללו.	49 במרקוליס] א למרקוליס.
20 עליהן] ד ח'.	50 יודע] <ב כתב חתלה 'יודע', ואח"כ תיקן.>
21 את] א ואת.	51 כיבוד (ב"פ)] א ד כבוד.
22 אף] א ואף.	52 כל כך] א ד כך כל.
23 שגופן] א ד שגופה.	53 רשע] א את הרשע.
24 גנבום כומרים] א ח'.	54 כצורר] <א כפל מילה זו אגב מעבר שורה.>
25 ומכרום] א מכרום.	55 במרגמה] א. ד ח'.
26 אילו] ד אלו.	56 הרי זה] א. ד ח'.
27 מרקוליס] ד מרקולין.	57 עובד] א. ד עובדי.
28 הרי זה] א ח'.	58 את הרשע] א. ד רשע.
29 על גבי המזבח] א לגבי מזבח.	59 הרי הוא] א. ד הרי זה.
30 הרי אילו] א ח'.	

כאילו עובד¹ עבודה זרה. דבר אחר² כצורר אבן³ כשם שזורק⁴ אבן במרקוליס⁵ מתחייב בנפשו כך⁶ המשתמש ביצור⁷ מתחייב בנפשו ר' שמעון בן לעזר⁸ או' בשונה⁹ לתלמיד רשע מהו או' כצורר אבן במרגמה כשם שזורק¹⁰ אבן למרקוליס¹¹ עובד ע"ז כך¹² השונה לתלמיד רשע כעובד¹³ ע"ז.

תוספתא עבודה זרה פרק ח

בראשונה היו אומ' אין בוצרין עם הגוי ואין דורכין עם¹⁴ ישר' העושה בטומאה אבל דורכין עם הגוי חזרו לומר אין דורכין עם הגוי ואין בוצרין עם ישראל העושה בטומאה אבל בוצרין עם הגוי ומוליכין עמו חביות חדשות אבל לא ישנות דברי ר' מאיר וחכמים אומ'¹⁵ אחד חדשות ואחד ישנות מסייעין אותו עד שנתעלם מעיניהם¹⁶ נתעלם מעיניהם נעשה¹⁷ יין נסך.

בראשונה היו או' אין מסייעין את הנחתום העושה בטומאה ואין מוליכין עמו גריצות לתנור¹⁸ חזרו לומר מסייעין את הנחתום¹⁹ העושה בטומאה ומוליכין עמו גריצות לתנור ובסוריא מסייעין את הנחתום העושה בטומאה ומוליכין עמו גריצות לתנור.

ישראל העושה עם הגוי בגת הרי זה מעלה את הלחם²⁰ לגבי טפיח²¹ ומוריד את הלחם²² מגבי טפיח אע"פ שהיין צף על²³ ידיו מותר שאין דרכן לנסך כן וגוי²⁴ העושה עם ישראל בגת הרי זה מעלה את²⁵ הלחם לגבי תפוח²⁶ ומוריד את הלחם מגבי תפוח אע"פ שהיין²⁷ צף על גבי ידיו מותר שאין דרכן מנסכין כן השוקל ענבים בכף מאזנים אע"פ שהיין צף על גבי ידיו מותר שאין דרכן מנסכין כן²⁸ הדורס ענבים²⁹ בחבית אע"פ שהיין צף על גבי ידיו מותר שאין דרכן מנסכין כן נפל לבאר³⁰ ונגע בו טיפה כל שהוא אסור ירד³¹ לשלות חרצנין³² וזוגין³³ מן הבאר זה היה מעשה ובאו ושאלו את חכמים³⁴ ואמרו ימכרו כולם³⁵ לגוים.

¹⁹ את הנחתום] א לנחתום.

²⁰ הלחם] א הנחתום.

²¹ טפיח (ב"פ)] א התפוח. ד תפוח.

²² הלחם] א היין.

²³ על] א על גבי.

²⁴ וגוי] א גוי.

²⁵ את] ד ח'.

²⁶ תפוח] א התפוח.

²⁷ שהיין] ד שהין.

²⁸ כן] א ח'. ד כך.

²⁹ ענבים בחבית] א יין לחבית.

³⁰ +ב: (ונפל)

³¹ ירד] ד ירדו.

³² חרצנין] א החרצנין.

³³ וזוגין] א והזוגין. ד וזגין.

³⁴ את חכמים] א לחכמים.

³⁵ ימכרו כולם] א ימכר כולו.

¹ כאילו עובד] א. ד כעובד.

² כצורר...דבר אחר] כ"ה א ד. ב ח'.

³ +א: במרגמה.

⁴ שזורק] א שהזורק.

⁵ +א: הרי זה.

⁶ +א: כל.

⁷ +א: הרי זה.

⁸ לעזר] א ד אלעזר.

⁹ בשונה] א השונה.

¹⁰ שזורק] א שהוא זורק.

¹¹ למרקוליס] א ד במרקוליס.

¹² +א: כל.

¹³ כעובד] א עובד. ד כעובדי.

¹⁴ ישר' העושה...ישראל] א ח'. <דמ"ד>

¹⁵ וחכמים אומ'] א ח'.

¹⁶ מעיניהם (ב"פ)] ד משניהן.

¹⁷ נעשה] א ועשה.

¹⁸ +ב: (ובסוריא מסייעין את הנחתום העושה בטומאה) >נמחק

ע"י נקודות מעל כל מילה.<

גוי¹ שהיה מעלה ענבים בסלין ובדרדורין לגת² אע"פ שניפצן לגת והיין מנתיז³ על גבי ענבין מותר שאין דרך מנסך⁴ כן הלוקח עבט⁵ של⁶ ענבים מן הגוי ומצא תחתיו גממיות⁷ מותר בצדו גממיות⁸ אסור. (חדס)⁹ שפשט ידו לחבית¹⁰ כמדומה שהיא של שמן ונמצאת¹¹ של יין זה היה מעשה ובאו ושאלו את חכמים¹² ואמרו ימכרו¹³ כולם לגוים אגדרמיז גוי¹⁴ שטעם מן הכוס¹⁵ והחזירו לחבית אסור¹⁶ קדח במיניקת ונפלה ממנו טיפה¹⁷ כל שהוא¹⁸ אסור מפני שטיפה של יין¹⁹ אסורה ואוסרת²⁰ כל שהו²¹

ישראל שהכניס יינו²² לרשות²³ גוי אם יש עליו מפתח או חותם מותר ואם לאו אסור לזה²⁴ עליו מן הגוי אע"פ שיש עליו מפתח או חותם אסור *²⁵ ואם היה אוצר²⁶ פתוח לרשות הרבים {מותר}²⁷ בעיר שכולה גוים אסור עד שיושב²⁸ שומר²⁹.

ישראל שטיהר יינו של גוי ונתנו³⁰ ברשותו³¹ והלה כתב³² לו שנתקבלתי³³ ממך מעות אבל אם ירצה ישראל אין מניחו עד שיתן את מעותיו זה היה מעשה³⁴ בבית שן ואמרו א[י]ן זו אלא רשות אחת³⁵. ³⁶ישראל שטיהר יינו של נכרי ונתנו ברשות גוי זה היה מעשה³⁷ ושאלו את ר' שמעון בן לעזר³⁸ ואמ' רשות גוים³⁹ ישראל שטיהר יינו של גוי ונתנו⁴⁰ בשתי חצירות⁴¹ או בשתי עיירות⁴² אע"פ שיוצאים⁴³ מחצר זו לחצר זו ומעיר זו לעיר זו⁴⁴ מותר מפני⁴⁵ שהוא בחזקת משתמר⁴⁶ אם⁴⁷ חזקת לו במקום אחר אסור.

פרואר⁴⁸ שישראל וגוי⁴⁹ כונסין לתוכו יין אע"פ שחביות פתוחות והגוי יושב ומשמר⁵⁰ מותר מפני שבחזקת המשתמר.

¹ א+: (שעלה ע) <נמחק ע"י נקודות מעליו>

² לגת (ב"פ) א בנת.

³ מנתיז א ד מנתה.

⁴ דרך מנסך א דרכן לנסך. ד דרכן מנסכין.

⁵ עבט א עבש.

⁶ של א ח'.

⁷ מותר בצדו גממיות א ח'.

⁸ בצדו גממיות ד בצידי גמיות.

⁹ (חדס) א חרם. ד אדם.

¹⁰ לחבית א ח'.

¹¹ ונמצאת א ואחר כך נמצאת.

¹² את חכמים א לחכמים.

¹³ ימכרו כולם א ימכר כולו.

¹⁴ אגדרמיז גוי א אגרונימון. ד אגדרמון.

¹⁵ הכוס <א מנוקד הכוס>

¹⁶ אסור א ח'.

¹⁷ טיפה ד טפה.

¹⁸ שהוא ד שהיא.

¹⁹ א+: נסך.

²⁰ ואוסרת ד ואוסרה.

²¹ שהו א שהוא. ד שהיא.

²² יינו א יין.

²³ לרשות א ברשות.

²⁴ לזה ד לזה.

²⁵ ד+: עד שיושב שומר: ישראל שטיהר יינו של גוי ונתנו

ברשותו אף על פי שיש עליו מפתח או חותם אסור

²⁶ אוצר א האוצר.

²⁷ מותר כ"ה א ד ב ח'.

²⁸ שיושב א שישב. ד שיושב.

²⁹ שומר א ושומר.

³⁰ ונתנו א נותנו.

³¹ ברשותו א לרשותו.

³² כתב א כותב.

³³ שנתקבלתי א ד התקבלתי.

³⁴ זה היה מעשה...ברשות גוי א ח'.

³⁵ רשות אחת ד ערמ'.

³⁶ ישראל...ברשות גוי ד ח'.

³⁷ א+: ובאו.

³⁸ לעזר א אלעזר.

³⁹ א+: אחת.

⁴⁰ ד+: ברשות גוי אחר זה היה מעשה ושאל את רבי שמעון בן

אליעזר ואמר רשות גוי אחת: ישראל שטהר יינו שלגוי ונתנו

⁴¹ חצירות ד חצרות.

⁴² עיירות ד עירות.

⁴³ שיוצאים א ד שיוצא ונכנס.

⁴⁴ זו א אחרת.

⁴⁵ א+: (שחזקת)

⁴⁶ שהוא בחזקת משתמר א שבחזקת המשתמר.

⁴⁷ א+: היה. ד: היתה.

⁴⁸ פרואר ד פרוא.

⁴⁹ וגוי ד וגוים.

⁵⁰ ומשמר א ח'.

השוכר את הפועל לעשות¹ חצי היום באיסור ולעשות חצי² היום בהיתר³ ונתנן כולן בכרך אחד⁴ כולן⁵ אסורות אילו⁶ בפני עצמן ואילו בפני עצמן ראשונות אסורות ושניות⁷ מותרות השוכר את הפועל לעשות עמו מלאכה ולעתות⁸ ערב אמ' לו הולך⁹ את הלגין הזה¹⁰ למקום¹¹ פל¹² אע"פ שאין ישראל רשיי¹⁴ לעשות כן שכרו מותר השוכר את החמור לרכוב עליה ואמ' לו תנה לי את הלגין הזה עליה אע"פ שאין ישראל רשיי¹⁶ לעשות כן שכרו מותר

אומ' אדן לחבירו¹⁶ ולפועליו¹⁷ צאו ואכלו בדינר זה צאו ושתו בדינר זה ואינו חושש משם¹⁸ מעשרות ומשם¹⁹ שביעית ומשם יין נסך {אבל אם²⁰ אמר לו צא ואכול ככר (זאת) ואתה²¹ נותן את דמיה הרי זה חושש משום מעשרות ומשום שביעית ומשום יין נסך.²²}

הנותן צמר לצבע גוי לצבוע לו אינו חושש שמא²³ צבעו בחומץ של יין נסך אם באו לבית חשבון אסור.

המניח יינו בפונדק²⁴ ונכנס²⁵ לכרך אע"פ ששהא לזמן מרובה הרי זה²⁶ מותר ואם הודיעו או שנעל עליו פונדק²⁸ אסור המניח יינו בספינה²⁹ ונכנס לכרך אע"פ ששהא לזמן מרובה מותר ואם הודיעו או שהפליגה ספינתו ביים³⁰ אסור ר' שמעון בן לעזר³¹ או' היה שם לגין מלא וקשור לכרע³² המטה³³ ואין הגוי יודע בו מותר אמ' לו ר' יהודה והלא השתם³⁴ ניכר בין מלמעלה³⁵ בין מלמטה אלא כדי שיפתח ויגוף³⁶ ויגוב³⁷.

המשליח³⁸ חבית של³⁹ יין ביד כותי⁴⁰ ושל ציר ושל חומץ ושל מורייס ושל דבש ביד הגוי אם היה מכיר חותמו וסתמו⁴¹ מותר ואם לאו אסור יין⁴² אצל הגוי⁴³ הסתום⁴⁴ אסור משם יין נסך אבל {הציר}⁴⁵ והמורייס והשמן והדבש אם ראה אותו⁴⁶ שמנסכן⁴⁷ אסורין ואם⁴⁸ לאו מותרין.

אמ' לו המתן עד שאמכור יין ישראל החשוד שותין ממרטיפו⁴⁹ ואין שותין מלגיננו ואם⁵⁰ היה חשוד על השתימה אף מרתפו⁵¹ אסור.

²⁶ הרי זה ד ח'.
²⁷ +ב: (מרובה).
²⁸ פונדק] א פונדוק. ד בפונדק.
²⁹ <ב ה'ב' בראשנה נראית 'כ'>
³⁰ ביים] א ח'. +א: הרי זה.
³¹ לעזר] א ד אלעזר.
³² לכרע] א בכרעי.
³³ המטה-א המיטה.
³⁴ השתם ניכר בין ד פשתם ניכרין.
³⁵ מלמעלה בין מלמטה] א למעלה בין למטה.
³⁶ ויגוף] א שיגוף.
³⁷ ויגוב] א ותיגף. ד ויגב.
³⁸ המשליח] א המשלח.
³⁹ +ב: (גוי).
⁴⁰ כותי] ד בתו.
⁴¹ וסתמו] א ושתמו. ד ושתמו.
⁴² יין] ד יינו.
⁴³ הגוי] א גוי.
⁴⁴ הסתום] א ד השתם.
⁴⁵ הציר] כ"ה א ד. ב הסיר.
⁴⁶ אותו] א אותן גוי.
⁴⁷ שמנסכן] ד שמנסכין.
⁴⁸ ואם] א אם.
⁴⁹ ממרטיפו] ד במרטיפו.
⁵⁰ ואם] א אם.
⁵¹ מרתפו] א מרטיפו. ד ממרטיפו.

¹ +א: עמו.
² ולעשות חצי] א ד וחצי.
³ בהיתר] א מותר.
⁴ אחד] ד אחר.
⁵ כולן] א הרי אילו.
⁶ <הפסקתי לציין כל פעם שד גורס 'אלו' חסר.>
⁷ ושניות] א שניות.
⁸ ולעתות] א ד ולעיתות.
⁹ הולך] א הולך.
¹⁰ +ד: לי.
¹¹ הזה] א זה.
¹² למקום] א ד במקום.
¹³ פל] א פלוגי. ד פלגי.
¹⁴ אע"פ שאין...הזה עליה] א ח'.
¹⁵ רשיי] ד רשאי.
¹⁶ רשיי] א ד רשאי.
¹⁷ לחבירו] א לחמרי. ד לחברה.
¹⁸ ולפועליו] ד ולפועלי.
¹⁹ משם] א משום.
²⁰ ומשם] א ומשום. <וכן בכל ההמשך, א 'משום', ד ב משם>
²¹ אם] א. ד ח'.
²² זאת ואתה] א. ד ואני נותן דמי' צא ושתה רביעית ואני.
²³ אבל...נסך] כ"ה א ד. ב ח'.
²⁴ שמא] א ח'.
²⁵ בפונדק] א בפונדוק.
²⁶ ונכנס] ד נכנס.

גוי שהיה חייב מעות¹ לישראל אע"פ שמכר יין נסך והביא לו ע'ז והביא לו מותר² אבל אם אמ' לו המתן עד שאמכור יין נסך ואביא לך³ ע'ז ואביא לך אסור המוכר⁴ יינו לנכרי⁵ ופסק עמו⁶ ומדד⁷ אע"פ שעתיד למחות את המחצלות⁸ ואת המדות מותר וחנוני בין כך ובין כך **אסור**⁹ מפני שראשון ראשון זקוף עליו גוי ששילח¹⁰ לגינוי¹¹ אצל ישראל ומקצת עכבת יין לתוכו הרי זה ממלא לו את¹² הלגין ונוטל ממנו דמי כולו¹³ ואינו חושש

תוספתא עבודה זרה פרק ט

המעהר מכלי לכלי קולח¹⁴ **של שפתר**¹⁵ של חבית ולמטה הרי זה אסור הגת והמחץ והמשפך של גוים **מותרין דברי ר'**¹⁶ וחכמים אוסרין ומודה רבי בקנקנין שהן אסורות מפני¹⁷ מה אילו אסורות ואילו מותרות אילו עשויות למוכנס ואילו עשויות שלא למוכנס של עץ ושל אבן צריך לנגב אם היו זפותין צריך¹⁸ לקלף.

הלוקח כלי תשמיש מן הגוים דברים¹⁹ שלא נשתמש בהן מטבילין והן טהורין דברים²⁰ שנשתמש בהן כגון כוסות²¹ וצלוחיות מדיחן בצונן כגון היורות והמיחמים²² והטיגנין והקומקמוסין²³ מדיחן ברותחין כגון הסכינין והשפודין והאסכליות²⁴ מלבנן באור והן טהורין וכולן שנשתמש²⁵ בהן עד שלא שף²⁶ יגעו(ו) [י]ל²⁷ הטביל²⁸ ולבן²⁹ הרי זה מותר.

מי שהיה³⁰ גרניו³¹ ובדיו טמאין ומבקש לטהרן הדפין והלולבין והעדשות מנגבן והן טהורין העקלים של נצרים ושל בצבון צריך לנגב של חשיפה³² ושל גמי צריך לישן וכמה מישנן³³ י'ב חדש³⁴ רבן שמעון בן גמליאל או' מגת לגת ומבד לבד ר' יוסה או' הרוצה לטהרן מיד³⁵ או חולטן³⁶ בחמין³⁷ או מולגן במי זיתים רבן שמעון בן גמליאל או'³⁸ משם ר' יוסה נותנן בנהר שמימיו מהלכין מלא עונה³⁹ או תחת⁴⁰ הצנור⁴¹ שמימיו מהלכין⁴² וכשם⁴³ שמנגבין⁴⁴ לטהרה כך מנגב ליינן נסך.

²⁴ והאסכליות] א והאסכלאות. ד והאסכלו'.

²⁵ שנשתמש] א שנשתמשו.

²⁶ שף] ד ח'.

²⁷ יגעו(ו) [י]ל] א יגעיל. ד יגעול.

²⁸ הטביל] ד וטבל.

²⁹ ולבן] א וליבן.

³⁰ שהיה] א שהיו.

³¹ גרניו] א גתיו. ד גיתיו.

³² חשיפה] א השיפה.

³³ מישנן] א ישונן.

³⁴ חדש] א חודש.

³⁵ מיד] ד ח'.

³⁶ +ד: מיד.

³⁷ בחמין] א במי רותחין.

³⁸ או'] ד ח'.

³⁹ עונה] א עינה. ד עינו.

⁴⁰ או תחת] ד ח'.

⁴¹ הצנור] א ד הצנורה.

⁴² +ב: (שמימה שמימר)

⁴³ מהלכין] א ד מקלחין.

⁴⁴ וכשם] ד כשם.

⁴⁵ שמנגבין] א ד שמנגב.

¹ מעות] א ח'.

² +א: ואם לאו אסור.

³ ואביא לך] א ח'.

⁴ המוכר] א הפוסק.

⁵ לנכרי] א לנכרי.

⁶ עמו] א ח'.

⁷ ומדד] ד ח'.

⁸ המחצלות] ד המחצלאו'.

⁹ אסור] א מותר.

¹⁰ ששילח] ד ששילח.

¹¹ לגינוי] ד לגיני.

¹² את] ד ח'.

¹³ כולו] ד כולן.

¹⁴ קולח] א ד קילוח.

¹⁵ של שפתר] א מכנגד שפתיו. ד משכנגד שפתח.

¹⁶ מותרין דברי ר'] א ד רבי מתיב.

¹⁷ מפני] א ומפני.

¹⁸ צריך] ד צריך.

¹⁹ +א: שבידוע.

²⁰ +א: שבידוע.

²¹ כוסות וצלוחיות] א הכוסות והצלוחיות.

²² והמיחמים] א ומחמי חמין.

²³ והקומקמוסין] ד וקומקמוסין.

על שבע מצות¹ נצטוו בני נח על הדינין ועל ע'ז ועל קללת² השם³ ועל גלוי⁴ עריות ועל שפיכות דמים ועל הגזל ועל אבר מן החי⁵.

על הדינין כיצד כשם שישראל מצוין⁶ להושיב⁷ שני⁸ דינין בעיירות שלהן⁹ כך בני נח מצוין¹⁰ להושיב בתי דינין בעיירות¹¹ שלהן.

על¹² ע'ז ועל ברכת¹³ השם כיצד¹⁴ גוי שעבד ע'ז וברך את השם לא ניתנה¹⁵ מיתה לבני נח אלא בסייף בלבד.

על גילוי¹⁶ עריות כיצד כל ערוה שבית דין של ישראל ממיתין עליה בני נח¹⁷ מוזהרין עליה¹⁸ וכל ערוה שבית דין של ישראל מוזהרין עליה ממיתין עליה דברי ר' מאיר. וחכמים או' הרבה עריות שאין בית דין של ישראל¹⁹ ממיתין עליה בני²⁰ נח מוזהרין עליה²¹ בא על עריות²² ישראל נידון²³ דיני ישראל בא על עריות האומות נידון דיני²⁴ האומות ואין לך אלא נערה מאורסה²⁵ בלבד.

ועל²⁶ שפיכות דמים כיצד גוי בגוי וגוי בישראל חייב ישראל בגוי פטור

על הגזל²⁷ גנב גזל וכן²⁸ יפת תאר²⁹ וכן כיצא בו גוי בגוי וגוי³⁰ בישראל אסור ישראל³¹ בגוי מותר

על אבר מן החי כיצד אבר המדולדל בבהמה ואין בו להעלות ארוכה³² בשר המדולדל³³ בבהמה ואין בו להעלות ארוכה אסור לבני נח ואין צריך לומר לישראל ואם יש בו להעלות ארוכה מותר לישראל ואין צריך לומר בני³⁴ נח. נטל צפור³⁵ שאין בה כזית ואכלה ר' פוטר ור' לעזר בר' שמעון³⁶ ומה אם³⁷ על אבר מן החי ממנו³⁸ חייב כילו **יהא**³⁹ חנקה ואכלה פטור

ר' חנינה⁴⁰ בן גמליאל או' אף על דם⁴¹ מן החי ר' חידקא או' אף על הסירוס ר' שמעון או' אף על הכשפים ר' יוסה או' כל האמור בפרשת⁴² בני נח מוזהרין עליה שנ' לא ימצא בך (מעביר)⁴³ בנו וגו'⁴⁴ (וחובר חבר)⁴⁵ כי תועבת יי⁴⁶

¹ מצות א מצוות.	²⁵ מאורסה א המאורסה.
² קללת א קיללת.	²⁶ ועל א על.
³ ועל קללת השם ד ח'.	²⁷ הגזל א הגזלה כיצד.
⁴ גלוי א גילוי.	²⁸ וכן ד ח'.
⁵ ועל אבר מן החי א ח'.	²⁹ א: מוצא.
⁶ מצוין א מצוין. ד מצוין. >א מנוקד<	³⁰ תאר א ד תואר.
⁷ להושיב א להושיב. >א מנוקד<	³¹ גוי ד גוי.
⁸ שני א ד בתי.	³² ישראל א וישראל.
⁹ כך...שלהן א ח'.	³³ בשר המדולדל...ארוכה א ח'.
¹⁰ מצוין ד מצוין.	³⁴ בשר המדולדל ד בשרה מדולדל.
¹¹ בעיירות ד בעיר.	³⁵ בני א ד לבני.
¹² על ב (ש)(ע)ל.	³⁶ צפור א ציפור.
¹³ ברכת א קללת.	³⁷ ד: מחייב. +א: מחייב א' ר' אלעזר ב"ר שמעון.
¹⁴ גוי...בלבד א ח'.	³⁸ אם ד ח'.
¹⁵ ניתנה ד נתנה.	³⁹ החי ממנו א הציפור.
¹⁶ גילוי ד גלוי.	⁴⁰ כילו יהא א ד על ^a כולו לא יהא חייב. (א על ד ח').
¹⁷ בני נח ד ח'.	⁴¹ חנינה א ד חנינה.
¹⁸ וכל ערוה...ממיתין עליה א ח'.	⁴² דם א הדם.
¹⁹ של ישראל ד ח'.	⁴³ בפרשת א בפרשה.
²⁰ בני א ובני.	⁴⁴ מעביר כ"ה א ד. ב ח'.
²¹ בא על עריות...בא על עריות א באלו העריות.	⁴⁵ וגו' ד גומר. א קסם קסמים מעו' ומג' ומכ'. >פסיק בכת"י<
²² עריות ד ערות.	⁴⁶ וחובר חבר כ"ה א ד. ב והבר.
²³ נידון (ב"פ) ד נדון.	⁴⁷ א: ושואל אוב וידעני ודו' אל המת'. >פסיק בכת"י<
²⁴ דיני א כדיני.	⁴⁸ א: אלהיך כל עושה אלה ובגלל התוע' האל' יי מורישם מפניך.

איפשר שהכת'¹ עונש² עד שלא יזהיר אלא מזהיר ואחר כך עונש מלמד **שהיה כן**³ ואחר כך עונשן ר' לעזר⁴ או' אף⁵
על הכלאים מותר לבני נח⁶ לזרוע וללבוש⁷ כלאים אסור להרביע ולהרכיב אילנות

¹ שהכת' ד שכתוב.

² עונש (ב"פ) א עונש.

³ שהיה כן א שהזהיר תחילה. ד שהזהיר.

⁴ לעזר א אליעזר.

⁵ אף ד ח'.

⁶ לבני נח א לבן.

⁷ וללבוש א ללבוש.